

Cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung Quốc về quân sự, dự báo tới năm 2030, tác động và hàm ý chính sách cho Việt Nam

Nguyễn Xuân Cường*, Nguyễn Hồng Quân**

Nhận ngày 15 tháng 2 năm 2023. Chấp nhận đăng ngày 12 tháng 5 năm 2023.

Tóm tắt: Căng thẳng giữa Mỹ và Trung Quốc gần đây đã leo thang trên hầu hết các lĩnh vực. Chính quyền Donald Trump thúc đẩy cạnh tranh về thương mại, công nghệ, đưa ra chiến lược “Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở”. Tiếp đó, chính quyền kế nhiệm Joe Biden đã thông qua chiến lược An ninh Quốc gia và chiến lược Quốc phòng Mỹ năm 2022, đưa ra nhiều biện pháp nhằm kiềm chế, ngăn chặn sự phát triển, bao vây chiến lược đối Trung Quốc, hạn chế các doanh nghiệp Mỹ làm việc với các đối tác Trung Quốc về kỹ thuật cao. Các điểm nóng địa chính trị áp sát Trung Quốc. Trung Quốc cũng đưa ra Ý tưởng phát triển toàn cầu (GDI) và Ý tưởng an ninh toàn cầu (GSI),... không ngừng hiện đại hóa quân sự. Bài viết¹ phân tích cạnh tranh chiến lược giữa Mỹ và Trung Quốc về quân sự hiện nay, dự báo tới năm 2030, đồng thời nêu lên những tác động đối với thế giới, khu vực và đối sách của Việt Nam.

Từ khóa: Cạnh tranh chiến lược, Mỹ - Trung Quốc, quân sự, Việt Nam.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: Competition between the US and China has recently escalated in most areas. The Donald Trump administration promotes competition in trade and technology, launching a strategy of “Free and Open Indo-Pacific (FOIP)”. Next, the Joe Biden administration approved the National Security strategy and the US National Defense strategy in 2022, introduced many measures to restrain, prevent development, and strategically encircle China restricting US businesses from working with Chinese partners on high technology geopolitical hotspots close to China. China also launched Global Development Initiative (GDI) and Global Security Initiative (GSI),... non-stop military modernization. The article analyzes the current strategic competition between the US and China in terms of military, forecast to 2030, and outlines the impacts on the world, the region and policy implications for Vietnam.

Keywords: Strategic competition between the US and China, military, Vietnam.

Subject classification: Political science

1. Mở đầu

1.1. Cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung Quốc về quân sự

Chiến lược an ninh quốc gia Mỹ công bố ngày 12/10/2022 xác định Trung Quốc là “thách thức địa chính trị”, có kế hoạch mở rộng phạm vi ảnh hưởng ở châu Á - Thái Bình Dương và trở thành cường quốc hàng đầu thế giới. Do đó, Mỹ đang ở trong cuộc cạnh tranh chiến lược để định hình tương lai của trật tự quốc tế. Chiến lược An ninh quốc gia Mỹ 2022 cho biết, Mỹ sẽ đầu tư để tăng cường “đổi mới” trong khi hợp tác với các đồng minh vì mục tiêu chung cạnh tranh “có trách nhiệm” với Trung Quốc (Al Jazeera, 2022), xác định Trung Quốc là đối thủ duy nhất có khả năng định hình lại trật tự quốc tế (Brett Samuels, 2022).

* Viện Nghiên cứu Trung Quốc, Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam.

** Viện Chiến lược Quốc phòng, Bộ Quốc phòng.

Email: xuancuong@vnics.org.vn

¹ Bài viết là kết quả của Đề tài KX 04.37/21-25. Chủ nhiệm đề tài: TS. Nguyễn Xuân Cường. Viện Nghiên cứu Trung Quốc chủ trì.

Chiến lược Quốc phòng 2022 của Mỹ xác định Trung Quốc là một thách thức toàn diện (CSIS, 2022), do đó, Bộ Quốc phòng Mỹ “ưu tiên”: Bảo vệ tổ quốc trước mối đe dọa ngày càng tăng do Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa (Trung Quốc) gây ra; răn đe các cuộc tấn công chiến lược chống lại nước Mỹ, đồng minh và các đối tác; kìm hãm xâm lược, đồng thời chuẩn bị sẵn sàng chiến thắng trong xung đột khi cần thiết. Thách thức hàng đầu đến từ Trung Quốc ở khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương, sau đó là thách thức của Nga ở châu Âu” (U.S Department of Defense, 2022). Tuy vậy, Mỹ cạnh tranh chiến lược với Trung Quốc nhưng không dẫn đến xung đột (Jim Garamone, 2023).

1.2. Trung Quốc trong chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương 2022

Theo đánh giá của Mỹ, Trung Quốc đang tích cực tìm cách lật đổ trật tự dựa trên luật lệ đã tồn tại từ khi Chiến tranh Thế giới thứ hai kết thúc năm 1945, kết hợp sức mạnh kinh tế, ngoại giao, quân sự và công nghệ để mở rộng phạm vi ảnh hưởng ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương và tìm cách trở thành cường quốc có ảnh hưởng nhất thế giới. Gần đây, Quân đội Trung Quốc hỗ trợ các tham vọng toàn cầu, tiến hành các biện pháp cưỡng chế, gây hấn ở khu vực (Jim Garamone, 2023). Mỹ đánh giá những hành động đó làm đảo lộn hệ thống an ninh do Mỹ đứng đầu, làm tăng chi tiêu quân sự ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương.

Nhóm Bộ Tứ (QUAD) bao gồm Mỹ, Australia, Nhật Bản và Ấn Độ đã làm sâu sắc thêm mối quan hệ những năm gần đây. Chiến lược Quốc phòng Nhật Bản 2022 tuyên bố sẽ xây dựng “năng lực phản công”, tăng gấp đôi chi tiêu quốc phòng. Cấu trúc “trục và nan hoa” do Mỹ dẫn đầu tiếp tục tồn tại, nhưng mạng lưới quan hệ đối tác với một số quốc gia đang nổi lên, hình thành cấu trúc an ninh khu vực “châu Á hóa”, nghĩa là các quốc gia châu Á đang nâng dần tầm quan trọng, ngăn chặn các yêu sách địa chính trị của Trung Quốc, đảm bảo uy thế của chính họ, chống lại Trung Quốc. Bên cạnh đó, cuộc chiến tàn khốc ở Ukraina báo trước có thể xảy ra cuộc chiến ở Đài Loan cũng như hậu quả đối với châu Á và thế giới (Rodion Ebbighausen, 2022).

Chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương 2022 của Mỹ xác định Trung Quốc đang khẳng định vị thế siêu cường toàn cầu. Không chỉ quan tâm đến việc Trung Quốc nhanh chóng xây dựng quân đội đạt “đẳng cấp thế giới”, Mỹ còn quan ngại trước khả năng Trung Quốc nâng cấp cơ sở công nghiệp quốc phòng, sản xuất tên lửa, đóng tàu quân sự, tự chủ sản xuất được máy bay chiến đấu, máy bay vận tải quân sự hạng nặng, mở rộng kho vũ khí hạt nhân tới mức ngang bằng số lượng với Mỹ và Nga vào năm 2025... có thể đáp ứng nhu cầu trang bị hiện đại của Quân Giải phóng Nhân dân Trung Quốc (Valerie Insinna, 2022).

1.3. Phạm vi, mức độ cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung Quốc về quân sự

Mỹ - Trung cạnh tranh, giành quyền thống trị sức mạnh quân sự (M Matheswaran, 2021). Mỹ chú trọng sử dụng Bộ Chỉ huy Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương (INDOPACOM)² như công cụ để giữ ổn định, thúc đẩy hợp tác an ninh, ngăn chặn hành vi xâm lược và chiến đấu giành chiến thắng. Từ sau năm 1945 tới nay, Mỹ đã tạo ra gần 800 căn cứ quân sự ở nước ngoài trên khắp thế giới, trong đó gần 400 căn cứ bao quanh Trung Quốc. Ngân sách quốc phòng Trung Quốc liên tục tăng trong những năm qua, năm 2023 sẽ tăng 7,2% và nhanh hơn dự báo tăng trưởng kinh tế 5%. Chi tiêu quân sự năm 2023 do đó sẽ lên tới 1,55 nghìn tỷ nhân dân tệ (224 tỷ USD), bổ sung hàng loạt khí tài mới, như tàu sân bay và máy bay chiến đấu tàng hình (The Economic Times, 2023).

Trung Quốc đang tham gia vào cuộc chiến giành ưu thế quân sự, như vũ khí siêu thanh, vũ khí hạt nhân,... sử dụng tổng hợp các sức mạnh chính trị, kinh tế và quân sự để đạt được mục tiêu;

² Khoảng 375.000 nhân viên quân sự và dân sự thuộc INDOPACOM. *Hạm đội Thái Bình Dương* gồm khoảng 200 tàu (bao gồm 5 nhóm tấn công hàng không mẫu hạm), gần 1.100 máy bay, và hơn 130.000 thủy thủ và nhân viên. *Lực lượng Thủy quân Lục chiến* bao gồm khoảng 86.000 nhân viên và 640 máy bay. *Lực lượng Không quân Thái Bình Dương* gồm khoảng 46.000 phi công và nhân viên; hơn 420 máy bay. *Lực lượng Thái Bình Dương* có khoảng 106.000 nhân viên (1 quân đoàn và 2 sư đoàn, hơn 300 máy bay và 5 tàu thủy được bố trí từ Nhật Bản và Hàn Quốc đến Alaska và Hawaii). Các nhân viên dân sự của Bộ Quốc phòng trong Bộ Tư lệnh khoảng 38.000 người.

tận dụng hiện đại hóa quân sự, các hoạt động gây ảnh hưởng để thiết lập vị thế thống trị khu vực. Không chỉ cạnh tranh về quân sự, Trung Quốc còn tìm cách sửa đổi các quy tắc thương mại theo hướng có lợi, kiểm soát các công nghệ quan trọng; làm suy yếu các thể chế và giá trị dân chủ. Như vậy, cạnh tranh Mỹ - Trung không giới hạn trong phạm vi nhất định nào, mà là cạnh tranh toàn diện (U.S Department of Defense, 2022).

Chiến lược Quốc phòng 2022 của Mỹ xác định Trung Quốc là mối đe dọa hiện thực, yêu sách lãnh thổ đối với Đài Loan, đe dọa Nhật Bản và các đối tác của Mỹ ở Đông Nam Á... Như vậy, phạm vi cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung là rộng lớn, bao trùm những nơi có bạn bè và người Mỹ sinh sống ở khu vực.

Về mức độ cạnh tranh: Mỹ phối hợp với các đồng minh và đối tác, củng cố các liên minh, tổ chức lực lượng linh hoạt hơn, xây dựng mạng lưới mạnh mẽ hơn nhằm duy trì và tăng cường khả năng răn đe. Bên cạnh đó, Mỹ phải đối phó với chiến lược chống tiếp cận/chống xâm nhập khu vực của Trung Quốc, đồng thời quan tâm xây dựng ở các cơ sở công nghiệp quốc phòng ở khu vực để hỗ trợ cuộc chiến có thể xảy ra trong tương lai và kéo dài. Đặc biệt, Mỹ phải đối phó với mưu toan Trung Quốc thu hồi Đài Loan (U.S Department of Defense, 2022). Mức độ cạnh tranh Mỹ - Trung là rất quyết liệt, thường trực và kéo dài.

2. Đối sách của Mỹ trước các chiến lược và cạnh tranh quân sự từ Trung Quốc

Để cạnh tranh hiệu quả với Trung Quốc, Mỹ sử dụng các đối sách tập hợp và sử dụng lực lượng đồng minh và đối tác, gây sức ép về quân sự.

Liên minh an ninh Bộ Tứ (QUAD): Mục tiêu của Mỹ là thông qua QUAD “xây dựng khuôn khổ an ninh thực sự” và mở rộng QUAD vào “thời điểm thích hợp” để chống lại thách thức từ Trung Quốc. QUAD đã tổ chức các cuộc gặp thượng đỉnh, các hội nghị Ngoại trưởng, cam kết thúc đẩy một trật tự tự do, cởi mở, dựa trên luật lệ, dựa trên luật pháp quốc tế và bảo vệ các giá trị dân chủ và toàn vẹn lãnh thổ. Các thành viên QUAD đã có những bước đi thực chất để nâng tầm quan hệ và sức mạnh. Ấn Độ đã mời Australia tham gia tập trận hải quân Malabar hàng năm cùng Mỹ và Nhật Bản. Mỹ ủng hộ Nhật Bản mua sắm vũ khí tăng cường khả năng răn đe, đặc biệt là năng lực phản công; thúc đẩy biện pháp tối ưu để Australia có được năng lực tàu ngầm chạy bằng năng lượng hạt nhân; đầu tư đáng kể vào quan hệ quốc phòng với Ấn Độ nhằm duy trì cân bằng quyền lực có lợi ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương; thực hiện các cam kết theo Đạo luật Quan hệ Đài Loan, bán vũ khí để Đài Loan nâng cao khả năng tự vệ. Mỹ đã nâng cấp lực lượng trong toàn khu vực, theo hướng cơ động hơn, bố trí thêm căn cứ quân sự ở Philippines; tăng cường hợp tác với Nhật Bản và Australia, Hàn Quốc. Nhật Bản cũng ký thỏa thuận liên minh quân sự với Anh và với Australia. Mỹ và Nhật Bản ký thỏa thuận cho phép Lữ đoàn Thủy quân Lục chiến Mỹ đóng tại đảo Okinawa (Nhật Bản) được sử dụng tên lửa khi cần thiết.

Ngày 3/3/2023, tại Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao nhóm G20 tổ chức tại New Delhi (Ấn Độ), các bộ trưởng ngoại giao thành viên QUAD cam kết sẽ giải quyết các thách thức hàng hải ở Biển Đông và Biển Hoa Đông, chống lại sự hung hăng quân sự của Trung Quốc. Các thành viên QUAD bày tỏ quan ngại trước việc Trung Quốc “quân sự hóa các thực thể tranh chấp” và “sử dụng nguy hiểm các tàu bảo vệ bờ biển và dân quân biển” (Japantimes.co.jp, 2023), tăng cường hiện diện quân sự tại các khu vực tranh chấp ở Biển Đông, liên tục xâm nhập vào vùng biển của Nhật Bản xung quanh quần đảo Senkaku/ Điếu Ngư ở Biển Hoa Đông.

Bên cạnh đó, Mỹ đơn phương hoặc cùng một số đồng minh tổ chức các chiến dịch tuần tra tự do hàng hải (FONOPs) trên Biển Đông, Biển Hoa Đông để đáp trả những tuyên bố của Trung Quốc mà Mỹ cho là không phù hợp UNCLOS 1982. Tuy nhiên, tần suất FONOPs năm 2022 giảm so với một năm trước đó.

Dưới thời Tổng thống Biden, việc tăng cường sức mạnh và khả năng mở rộng QUAD như một công cụ “răn đe quân sự” nằm trong chương trình nghị sự (Kurt M. Campbell and Rush Doshi, 2021). Tuy nhiên, định hướng chống Trung Quốc mạnh mẽ hơn của QUAD cho đến nay chưa thành

hiện thực, chủ yếu là do Ấn Độ bác bỏ lập trường chống Trung Quốc công khai. Do đó, các sáng kiến QUAD chủ yếu bao gồm các lĩnh vực chính sách dân sự, ví dụ như điều phối cung cấp vắc xin Covid-19; tài trợ cho các dự án cơ sở hạ tầng; thiết lập các hành lang vận chuyển phát thải thấp (White house.gov, 2021).

Liên minh AUKUS: Bên cạnh QUAD, Mỹ còn lập ra AUKUS, bao gồm Mỹ, Anh và Australia để chia sẻ với Australia một số công nghệ quân sự nhạy cảm nhất, cung cấp cho Australia tàu ngầm hạt nhân để nâng cao hiệu quả đối phó với tàu hộ tống Type 56 và máy bay tuần tra biển Y-8 của Trung Quốc hoạt động ở các vùng biển trên Biển Đông (Colin Clark and Tim Martin, 2023). Theo Washington, AUKUS là một “kiến trúc mở” trong tương lai và do đó có thể sẽ có thêm các đồng minh khác của Mỹ tham gia, trước hết là Nhật Bản (Felix Heiduk, 2022).

Trung Quốc tăng cường chống Australia thúc đẩy đóng tàu ngầm chạy bằng năng lượng hạt nhân; tuyên bố dự án này là một nguy cơ nghiêm trọng, cảnh báo Australia có thể có ý định phát triển vũ khí hạt nhân, tạo ra “tiền lệ nguy hiểm”. Đồng thời, Trung Quốc đầu tư một mạng lưới cảm biến khá lớn ở Biển Đông bao gồm các thiết bị điện thoại dưới nước, các phương tiện không người lái dưới nước được liên kết với các đảo nhân tạo mà nước này đã xây dựng (Clark and Tim Martin, 2023).

Kết nối hai châu lục để ngăn chặn Trung Quốc: Mỹ không chỉ đơn độc kiềm chế Trung Quốc ở khu vực, mà còn kéo cả NATO vào cuộc. Tại Hội nghị Thượng đỉnh tháng 6 năm 2022, NATO mời người đứng đầu chính phủ 4 quốc gia châu Á - Thái Bình Dương là Nhật Bản, Hàn Quốc, Australia và New Zealand tham gia, tạo ra sự kết nối rõ ràng hơn giữa châu Âu - Đại Tây Dương với châu Á - Thái Bình Dương (U.S Department of Defense, 2022).

Đáp lại, Trung Quốc tăng cường quan hệ đối tác với Nga từ tháng 2/2022. Trung Quốc và Nga đã đưa ra một tuyên bố chung, tuyên bố rằng quan hệ đối tác song phương giữa họ lớn hơn một liên minh truyền thống và tình hữu nghị của họ sẽ “không có giới hạn” (Patricia M. Kim, 2023), nhằm đối phó với Mỹ. Tháng 3/2023, nhân chuyến thăm Nga của Chủ tịch Trung Quốc, hai nước “đã ký một tuyên bố về việc làm sâu sắc thêm quan hệ đối tác chiến lược và quan hệ song phương đang bước vào một kỷ nguyên mới” (Aljazeera, 2023).

Cạnh tranh vũ khí hạt nhân và siêu thanh Mỹ - Trung Quốc đến năm 2030.

Mỹ đang tăng tốc trong nỗ lực phát triển và mua tên lửa siêu thanh sau khi tụt lại phía sau các đối thủ Trung Quốc và Nga trong cuộc đua xây dựng một hệ thống phòng thủ có khả năng thay đổi cuộc chơi. Đến tháng 2/2023, kho vũ khí hạt nhân của Mỹ gần như không thay đổi so với năm 2022 là 3.708 đầu đạn; trong đó, khoảng 1.770 đầu đạn được triển khai, còn lại 1.938 là đầu đạn dự trữ (Hans M. Kristensen, Matt Korda, 2023). Mỹ thúc đẩy mua ít nhất 24 tên lửa siêu thanh trong tương lai gần, theo đề xuất ngân sách năm tài chính 2024 của Bộ Quốc phòng công bố ngày 13/3/2023. Và đầu tháng 3/2023, chính quyền Joe Biden đã viện dẫn Đạo luật Sản xuất Quốc phòng để tăng cường cơ sở công nghiệp quốc phòng nhằm “đáp ứng sứ mệnh chiến tranh siêu thanh” (The Hill, 2023).

Đến nay Trung Quốc đã tăng gấp đôi quy mô kho vũ khí hạt nhân và dự kiến ngang bằng để giành ưu thế hạt nhân với Mỹ. Mỹ ước tính Trung Quốc sẽ có 1.000 đầu đạn hạt nhân vào năm 2030 và 1.500 đầu đạn hạt nhân vào năm 2035, rất gần với mức trần do Hiệp ước New START đặt ra cho Nga và Mỹ (Alexander Gabuev, 2023). Thậm chí năng lực thực tế của Trung Quốc có thể vượt qua số lượng trên.

Trong cuộc cạnh tranh hạt nhân giữa hai nước, Mỹ phải hành động nhanh chóng để có thể sản xuất không dưới 80 “lỗ” hạt nhân mỗi năm - lỗ của đầu đạn hạt nhân - vào năm 2030, thậm chí số lượng này vẫn chưa đủ trước sức cạnh tranh của Trung Quốc. Kể từ năm 2019, Bộ Quốc phòng Mỹ đã chi 8 tỷ đô la cho việc phát triển hệ thống vũ khí siêu thanh và muốn có thêm 13 tỷ đô la để phát triển và 2 tỷ đô la khác để mua sắm. Sau khi hiệp ước New START giữa Mỹ và Nga bị đình chỉ vào tháng 2/2023, bất kỳ cuộc đàm phán mới nào cũng phải bao gồm vũ khí siêu thanh (Matthew R. Costlow, 2023).

Trong khi đó, mùa hè 2021, Trung Quốc đã thử nghiệm tên lửa siêu thanh, cho thấy năng lực của Trung Quốc “tốt hơn những gì được biết đến từ trước đến nay” (Gordon Lubold, Nancy A. Youssef, 2021). Mỹ bất ngờ (Demetri Sevastopulo, Kathrin Hille, 2021), thấp thỏm lo âu về năng lực quân sự ngày càng tăng của Trung Quốc. Hải quân và Lục quân Mỹ phát triển chương trình chế tạo thiết bị bay siêu thanh (CHGB, Common Hypersonic Glide Body), nhằm trang bị cho các loại tên lửa siêu thanh (CPS, Conventional Prompt Strike). Nhưng khác với Trung Quốc, Mỹ ưu tiên cho các hoạt động phòng thủ trên bộ hơn là trên biển, tập trung phát triển ba hệ thống có triển vọng tương tự như tên lửa liệng siêu thanh³.

Thách thức đối với Mỹ hiện nay không chỉ là số lượng khoảng 1.500 vũ khí hạt nhân vào năm 2035 (Stephen Dziedzic, 2022), mà còn lo ngại Trung Quốc coi vũ khí hạt nhân là trọng tâm trong quá trình hiện đại hóa quân đội (Justin Katz and Valerie Insinna, 2022), lo Trung Quốc cũng đã thử nghiệm vũ khí siêu thanh có khả năng mang đầu đạn hạt nhân có thể vượt qua các hệ thống phòng thủ của Mỹ (The Hill, 2023). Ngoài việc tăng số lượng đầu đạn, tăng cường khả năng của kho vũ khí hạt nhân (Valerie Insinna, 2022), Trung Quốc còn ít sẵn sàng thảo luận về ý định tăng cường khả năng răn đe hạt nhân, khiến có thể gây bất ổn trên toàn thế giới (Valerie Insinna, 2022).

3. Tác động từ cạnh tranh chiến lược về quân sự Mỹ - Trung Quốc đối với khu vực

3.1. Đối với Đài Loan và tình hình xung quanh Đài Loan

Đài Loan là một mắt xích trong “chuỗi đảo thứ nhất” các căn cứ quân sự của Mỹ ở Thái Bình Dương. Nếu Trung Quốc sử dụng vũ lực chiếm Đài Loan, Đài Loan sẽ kháng cự và Mỹ có thể sẽ hỗ trợ bằng quân sự nhưng khả năng Trung Quốc thành công là không cao, còn Mỹ sẽ chịu nhiều tổn thất. Mỹ sẽ giảm hẳn khả năng đối phó với các mối đe dọa từ các nơi khác trên thế giới (Justin Katz and Valerie Insinna, 2022). Vì thế, Mỹ và Nhật Bản rất chú ý tới tình huống có thể bất ngờ xảy ra đối với Đài Loan và Philippines. Nhật Bản đã cung cấp máy bay tuần tra hàng hải, tàu bảo vệ bờ biển, radar và một số trang bị cần thiết khác cho Philippines; giao lưu song phương giữa hải quân và lực lượng bảo vệ bờ biển.

Nếu xảy ra xung đột tại Đài Loan, Philippines có thể bị lôi kéo và ảnh hưởng, khi người Đài Loan, công dân Philippines, người nước ngoài khác đang làm việc tại Đài Loan có thể chạy sang Philippines (Gregory B. Poling, 2023). Trong trường hợp xảy ra nguy hiểm cho quân Mỹ, chắc chắn Mỹ sẽ hỗ trợ giải cứu. Tháng 2/2023, Philippines đã cho phép Mỹ mở thêm 4 căn cứ quân sự mới, nâng tổng số lên 9 căn cứ quân sự của Mỹ trên đất Philippines, để có thể ngăn chặn mối đe dọa của Trung Quốc đối với Đài Loan (Brad Dress, 2023). Quan hệ hợp tác quân sự giữa Mỹ và Đài Loan về bản chất là một phần trong chính sách của Mỹ nhằm kiềm chế Trung Quốc.

Cho dù Trung Quốc có hay không sử dụng vũ lực để thống nhất Đài Loan, Mỹ đều lo ngại, phải tính toán cả khả năng Mỹ thất bại (Dustin Walker, 2023). Điều đó có nghĩa là Mỹ cần tính toán phương án giảm thiểu rủi ro trong ngắn hạn, trung hạn và dài hạn.

3.2. Tác động tới Đông Bắc Á

Khi cuộc chạy đua vũ khí hạt nhân Mỹ - Trung Quốc gia tăng, Tổng thống Hàn Quốc tuyên bố “sẽ xem xét chế tạo vũ khí hạt nhân của riêng mình hoặc yêu cầu Mỹ triển khai lại chúng trên Bán đảo Triều Tiên” (Choe Sang-Hun, 2023). Về lâu dài, việc Trung Quốc tăng cường sức mạnh quân sự có thể khiến các nước láng giềng đáp trả tương xứng.

Nhật Bản, Hàn Quốc có thể thúc ép Mỹ phát triển và triển khai năng lực hạt nhân trong khu vực để chống lại Trung Quốc. Nghiêm trọng hơn, họ có thể tự xây dựng lực lượng hạt nhân của riêng mình. Do đó, cạnh tranh chiến lược về quân sự giữa hai cường quốc chỉ có thể làm tình hình khu vực Đông Á thêm căng thẳng.

³ Gồm: vũ khí phản ứng nhanh phóng từ trên không AGM-183A, vũ khí siêu thanh tầm xa phóng từ mặt đất và hệ thống tấn công nhanh toàn cầu, nhằm nhanh chóng giao chiến với hàng loạt mục tiêu ở tầm xa.

3.3. Tác động đối với Biển Đông

Biển Đông là một trong những ưu tiên của Trung Quốc⁴. Trung Quốc sử dụng chiến lược bất đối xứng A2/AD (chống tiếp cận/ từ chối khu vực) sử dụng tên lửa hành trình và tên lửa đạn đạo chống hạm phóng từ trên không và phóng từ mặt đất, gây ra đe dọa đáng kể đối với các tàu của Mỹ và đồng minh ở Tây Thái Bình Dương. Từ năm 2013, Trung Quốc liên tục quân sự hóa các đảo nhân tạo ở Trường Sa, triển khai các tàu hải cảnh để ngăn chặn các nước ven bờ (Việt Nam, Malaysia...) thăm dò, khai thác tài nguyên trong vùng đặc quyền kinh tế (EEZ), triển khai hàng trăm tàu dân quân đến quanh đá Ba Đầu (Whitsun); quấy rối, xua đuổi hoạt động thăm dò dầu khí... khiến khả năng phản ứng của các nước ven bờ trở nên khó khăn hơn. Hành vi của Trung Quốc ở Biển Đông không gây ra xung đột vì liên quan an ninh phi truyền thống (Gregory B. Poling, 2023).

Trên thực tế, hải quân Trung Quốc đã vượt Hải quân Mỹ về quy mô hạm đội. Theo đánh giá của Bộ Quốc phòng Mỹ, Hải quân Trung Quốc hiện có 56 tàu ngầm, trong đó 12 chiếc chạy bằng năng lượng hạt nhân (Daniel Hurst, 2023).

Hành động của Trung Quốc khiến Mỹ tăng cường hiện diện ở Thái Bình Dương, lập thêm một căn cứ quân sự trên đảo Guam; ký thỏa thuận mới với Nhật Bản cho phép Thủy quân lục chiến Mỹ đóng tại đảo Okinawa (Nhật Bản) được sử dụng tên lửa chống hạm; tăng số lượng căn cứ quân sự Mỹ tại Philippines.

3.4. Tác động tới Việt Nam

Cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung Quốc nói chung, cạnh tranh chiến lược về quân sự Mỹ - Trung nói riêng tại khu vực tạo ra một số thời cơ đối với Việt Nam:

Cạnh tranh Trung Quốc - Mỹ khiến các nước ngày càng hướng về khu vực, tranh thủ ASEAN, làm tăng giá trị của ASEAN trong đó có Việt Nam. Đây là cơ hội để Việt Nam phát huy vai trò tích cực giải quyết các vấn đề an ninh khu vực.

Ở mức độ khác nhau, các nước lớn đều chú ý mở rộng quan hệ hợp tác với Việt Nam. Do đó, Việt Nam có thêm cơ hội, tranh thủ tất cả các nước trong và ngoài khu vực để phục vụ mục tiêu bảo đảm an ninh, thúc đẩy phát triển, tăng cường sức mạnh tổng hợp của đất nước.

Việt Nam củng cố, mở rộng quan hệ với các nước trên thế giới theo tinh thần “làm bạn với tất cả các nước”, bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc, gia tăng các mối quan hệ an ninh ở cả khu vực và trên toàn cầu. Đây là điều kiện thuận lợi để thiết lập mối quan hệ quốc phòng. Từ chỗ chỉ có gần 20 nước trước Đổi mới, nay đã có quan hệ quốc phòng với hơn 100 quốc gia và tổ chức quốc tế, trong đó có cả Trung Quốc lẫn Mỹ (Bộ Quốc phòng, 2019).

Hợp tác quốc phòng rộng mở đã góp phần bình thường hóa và phát triển quan hệ; bảo vệ chủ quyền, an ninh quốc gia, góp phần thúc đẩy quan hệ kinh tế, thương mại, đầu tư, đưa đất nước ngày càng phát triển và hội nhập.

Trong bối cảnh cạnh tranh quân sự và hoạt động của Trung Quốc và Mỹ ở Biển Đông, Việt Nam cố gắng tận dụng mối quan hệ quốc tế về quốc phòng rộng rãi này để tranh thủ sự ủng hộ của các đối tác và bạn bè trên toàn thế giới.

Vào lúc Trung Quốc đẩy mạnh tuyên bố chủ quyền phi lý, công khai tiến hành bồi đắp, quân sự hóa trái phép các đảo nhân tạo ở Biển Đông và không ngừng gây áp lực với các nước láng giềng, cản trở hoạt động hợp tác quốc tế thăm dò năng lượng của Việt Nam trên Biển Đông, Việt Nam vẫn cải thiện quan hệ quốc phòng với Mỹ và các nước khác, thể hiện lập trường rõ ràng đối với vấn đề đảm bảo an ninh, an toàn và tự do hàng hải ở Biển Đông.

Việt Nam ký các thỏa thuận và hợp tác với Mỹ về các lĩnh vực như: an ninh hàng hải, tìm kiếm cứu nạn, hoạt động gìn giữ hòa bình Liên Hợp Quốc, hỗ trợ nhân đạo và cứu trợ thảm họa...

⁴ Gồm Biển Hoa Đông, Biển Đông và Tây Thái Bình Dương; tái cơ cấu lớn và tối ưu hóa lực lượng và phát triển năng lực trong chiến tranh mạng, không gian, liên kết hoạt động trên tất cả các miền, tấn công chính xác, sử dụng AI và các tác nhân nhà nước và phi nhà nước bên thứ ba.

kích thích quan hệ quốc phòng Trung - Việt, khiến Trung Quốc không thể xem nhẹ hoạt động giao lưu quốc phòng với Việt Nam.

Việc Việt Nam duy trì và nâng số lần tàu chiến Mỹ cập cảng Việt Nam hàng năm, cho phép tàu hải quân của Mỹ, Trung Quốc và một số nước lần lượt vào thăm quân cảng quốc tế Cam Ranh chứng tỏ cho thấy Việt Nam giữ được độc lập, tự chủ, đồng thời thúc đẩy quan hệ hợp tác hải quân, cảnh sát biển giữa Việt Nam với các đối tác.

Việt Nam nhận các tàu tuần duyên Mỹ đã qua sử dụng, xuống cao tốc... có tác dụng kích thích các nước khác như Nhật Bản, Hàn Quốc, Ấn Độ hành động tương tự nhằm nâng cao năng lực thực thi pháp luật, bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Việt Nam, đồng thời cũng có tác dụng giảm nhẹ mưu toan cô lập Việt Nam và răn đe nhất định đối với hoạt động xâm phạm chủ quyền biển, đảo và hoạt động kinh tế bình thường trên biển của nhân dân Việt Nam.

Việc Mỹ thông báo dỡ bỏ hoàn toàn cấm vận vũ khí với Việt Nam tháng 5 năm 2016 có thể có nước không vừa lòng, nhưng lại rộng cửa cho Việt Nam mở rộng quan hệ hợp tác kỹ thuật quân sự với các đối tác tiềm năng (Israel, Nhật Bản, Hàn Quốc, châu Âu...), phá thế bị lệ thuộc vào một đối tác duy nhất.

Chính sách quốc phòng “bốn không” cho thấy, Việt Nam sẽ không liên minh với Mỹ, không cho Mỹ thuê căn cứ hải quân,... Quan hệ quốc phòng Việt - Trung thuận lợi khiến Trung Quốc không có lý do cản trở việc nâng cấp quan hệ với Mỹ và các đối tác khác.

Tuy nhiên, cạnh tranh quân sự Mỹ - Trung cũng tạo ra một số thách thức đối với Việt Nam.

Cạnh tranh Trung - Mỹ mở rộng ra toàn bộ Biển Đông trong khi quan hệ quốc phòng Việt Nam - Trung Quốc chưa phải đã hoàn toàn suôn sẻ, nay thêm những phức tạp mới. Hai bên tồn tại những khác biệt và bất đồng ở Biển Đông: “Đường chín đoạn” của Trung Quốc chiếm 80% diện tích Biển Đông, lấn sâu vào vùng đặc quyền kinh tế của Việt Nam; Trung Quốc chiếm đóng trái phép quần đảo Hoàng Sa và một số đảo ở Trường Sa thuộc chủ quyền của Việt Nam. Đây chính là trở ngại lớn nhất trong quan hệ hai nước, làm suy giảm độ tin cậy và tác động tiêu cực đến quan hệ hai nước. Việt Nam luôn phải chú ý giữ gìn trật tự trị an, nhất là không để xảy ra biểu tình đòi “thoát Trung”, “bài Hoa”, đập phá các cơ sở sản xuất, kinh doanh của các nhà đầu tư nước ngoài, ảnh hưởng tới quan hệ chính trị hai nước. Đồng thời, cần khắc phục tâm lý “dựa vào Mỹ” để bảo vệ chủ quyền đất nước.

Cạnh tranh Trung - Mỹ đã tác động mạnh tới việc tập hợp lực lượng ở khu vực. Trung Quốc nghi ngại Việt Nam “hòa theo” Mỹ bao vây Trung Quốc. Vì vậy, Trung Quốc duy trì chừng mực khuôn khổ quan hệ “Đối tác, hợp tác chiến lược toàn diện”, hạn chế tiếp các đoàn quốc phòng Việt Nam, không cho thăm các cơ sở sản xuất công nghiệp quốc phòng, chỉ có thể giúp thuốc nổ công nghiệp, không giúp thuốc phóng, thuốc nổ quân sự; trong tiếp xúc song phương thường nhấn mạnh nguy cơ từ Mỹ và phương Tây; có ý “khuyên” Việt Nam cảnh giác về “diễn biến hòa bình”; chủ động lúc gây căng thẳng, lúc hòa dịu trong quan hệ quốc phòng song phương về vấn đề Biển Đông; có thể sẵn sàng gây bất ổn về an ninh, trật tự xã hội, chia rẽ nội bộ Việt Nam để gia tăng sức ép, bất lợi cho sự nghiệp củng cố quốc phòng của Việt Nam. Việt Nam kiên quyết và kiên trì áp dụng các biện pháp phù hợp với luật pháp quốc tế để bảo vệ các quyền hợp pháp, chính đáng của mình tại hai quần đảo Trường Sa và Hoàng Sa.

Việt Nam vẫn xếp Trung Quốc là đối tác hợp tác chiến lược toàn diện, trong đó có quốc phòng. Đồng thời, chúng ta từng bước mở rộng và đẩy mạnh quan hệ quốc phòng Việt - Mỹ, bắt đầu từ những bước đi đầu tiên khắc phục hậu quả chiến tranh, tới hợp tác quân y, cứu trợ thảm họa và hỗ trợ nhân đạo, trao đổi sĩ quan cấp cao, các chuyến thăm của tàu hải quân, thậm chí tàu sân bay Mỹ đến Việt Nam. Tuy nhiên, mỗi bước phát triển quan hệ quốc phòng Việt - Mỹ, không thể không tính tới tác động đối với quan hệ quốc phòng Việt - Trung.

Mặt khác, Mỹ không hiểu nổi “thế” khó của Việt Nam, nên không thể và có lẽ chưa muốn thúc đẩy mạnh quan hệ quốc phòng thực chất với Việt Nam. Quan hệ quốc phòng Việt - Mỹ tuy có cải thiện, nhưng hợp tác quốc phòng không tiến nhanh như kỳ vọng, vì Việt Nam còn phải tính đến phản ứng của một số nước. Quan hệ Việt - Mỹ vẫn có dư địa để phát triển.

4. Một vài hàm ý chính sách cho Việt Nam

4.1. Kiên định mục tiêu chiến lược, vận dụng sách lược mềm dẻo

Trong bối cảnh cạnh tranh quân sự Mỹ - Trung Quốc hiện nay, chúng ta cần tiếp tục quán triệt sâu sắc tinh thần: “Kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ, vùng trời, vùng biển của Tổ quốc” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021: 157). Đồng thời, chúng ta cần giữ gìn và phát huy quan hệ với các đối tác; cần giáo dục, thống nhất, nâng cao nhận thức về đối tác và đối tượng; tranh thủ, hợp tác những mặt phù hợp với lợi ích của ta; đấu tranh với những mặt mâu thuẫn với lợi ích của ta. Giữa các đối tượng, đối tác có sự đan xen, chuyển hóa rất phức tạp. Lực lượng bên trong tạo cơ cho thế lực thù địch bên ngoài thực hiện ý đồ chiến lược. Các đối tượng bên ngoài tiếp tay, chỉ đạo, hỗ trợ vật chất, tài chính cho đối tượng bên trong. Đồng thời các đối tượng có thể hỗ trợ, liên kết, thỏa hiệp, gây ra các tình huống quốc phòng. Các tình huống trên có thể diễn ra lần lượt hoặc đồng thời (Phan Văn Giang, 2021).

4.2. Xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, gắn với xây dựng, củng cố “thế trận lòng dân” vững chắc

Thế trận quốc phòng toàn dân cần phải được xây dựng vững chắc ở tất cả các cấp, trên các địa bàn, kể cả biên, đảo và trên các môi trường (trên không, trên đất liền, trên biển, trong không gian mạng,...). Phải chủ động xây dựng “... vững mạnh toàn diện cả về tiềm lực, lực lượng, thế trận, trên các mặt chính trị, tư tưởng, kinh tế... quốc phòng, an ninh và đối ngoại. Trong đó, phát triển kinh tế là trung tâm, xây dựng Đảng là then chốt, xây dựng củng cố quốc phòng, an ninh là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên: lấy xây dựng “thế trận lòng dân” vững chắc, xây dựng xã, phường, thị trấn vững mạnh toàn diện làm nền tảng, gắn bó chặt chẽ, liên hoàn với các thành phần, thế trận của khu vực phòng thủ cấp huyện, tỉnh” (Bộ Chính trị, 2008). Tiềm lực và sức mạnh quốc phòng được biểu hiện tập trung ở sức mạnh quân sự. Do đó, trong quá trình xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân phải coi trọng xây dựng thế trận quân sự; trọng tâm là bố trí lực lượng, thiết bị quân sự, công trình phòng thủ,... theo kế hoạch, phương án tác chiến các cấp. Cần gắn kết chặt chẽ thế trận quốc phòng toàn dân với thế trận an ninh nhân dân, phối hợp hoạt động, chủ động xử lý kịp thời, có hiệu quả các tình huống xảy ra, không để bị động, bất ngờ. Đặc biệt, cần tiếp tục xây dựng, củng cố “thế trận lòng dân” vững chắc ngay từ cơ sở, bồi đắp lòng tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và chế độ.

Chúng ta kiên trì thực hiện chính sách quốc phòng “bốn không”, nhưng có thể sẵn sàng chuyển sang thích ứng phù hợp nếu tình hình khu vực diễn biến bất lợi cho Việt Nam.

4.3. Xây dựng lực lượng quốc phòng hùng mạnh

Chăm lo xây dựng thực lực cách mạng vững mạnh, chú ý hai lực lượng nòng cốt thực hiện nhiệm vụ củng cố quốc phòng, an ninh, là Quân đội nhân dân và Công an nhân dân (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021: 156). Đồng thời, xây dựng lực lượng dự bị động viên hùng hậu, dân quân tự vệ vững mạnh, rộng khắp.

Khẩn trương triển khai Đề án xây dựng hải đội dân quân thường trực ở các tỉnh ven biển. Đồng thời, chú trọng “nâng cao năng lực thực thi pháp luật của các lực lượng làm nhiệm vụ ở biên giới, biển, đảo” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021: 158).

4.4. Có kế sách ngăn ngừa các nguy cơ chiến tranh, xung đột từ sớm, từ xa

Cần “cụ thể hoá và thực hiện có hiệu quả quan hệ giữa hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, chiến lược bảo vệ Tổ quốc; trong các lĩnh vực kinh tế, văn hoá, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại; trong các vùng, miền, địa bàn chiến lược và trong từng nhiệm vụ, chương trình, kế hoạch cụ thể” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021: 157).

Cần tập trung trước hết vào xây dựng, hoàn thiện chiến lược phát triển kinh tế và xây dựng thể trận quốc phòng, an ninh bảo vệ biển, đảo trong tình hình mới, làm cơ sở cho việc thực hiện kết hợp kinh tế, văn hóa, xã hội với quốc phòng, an ninh một cách cơ bản, toàn diện, lâu dài.

Hoàn thiện phương án đối phó với các tình huống có thể xảy ra ở vùng biển, đảo; phát triển và hiện đại hoá lực lượng Hải quân, Cảnh sát biển, Hải đoàn dân quân.

Tiếp tục xây dựng, phát triển nền công nghiệp quốc phòng độc lập, tự chủ, hiện đại; phấn đấu làm chủ công nghệ chế tạo một số loại vũ khí, trang bị mới, hiện đại; từng bước bảo đảm đủ số lượng, chất lượng, đáp ứng kịp thời vũ khí, trang bị kỹ thuật.

4.5. Thực hiện chính sách đối ngoại độc lập, tự chủ, đa dạng hóa, đa phương hóa, hội nhập quốc tế toàn diện và sâu rộng

Tiếp tục “đẩy mạnh và làm sâu sắc hơn quan hệ hợp tác song phương với các đối tác, đặc biệt là các đối tác chiến lược, đối tác toàn diện và các đối tác quan trọng khác, tạo thế đan xen lợi ích và tăng độ tin cậy” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021: 163).

Tiếp tục tăng cường quan hệ quốc phòng, giữ vững láng giềng hữu nghị lâu dài với Trung Quốc. Bảo vệ vững chắc các đảo và điểm đóng quân tại Trường Sa, khu nhà giàn. Đồng thời giữ vững môi trường hoà bình, ổn định để phát triển đất nước; hạn chế thấp nhất, không để xảy ra xung đột vũ trang. Duy trì cơ chế đối thoại hàng năm và giao lưu hữu nghị biên giới; kiên trì thuyết phục Trung Quốc ký và thực hiện thỏa thuận ở cấp Chính phủ về không đe dọa, không sử dụng vũ lực. Xây dựng cơ chế giao lưu, hợp tác giữa các lực lượng chấp pháp của hai nước trong Vịnh Bắc Bộ. Triển khai hiệu quả đường dây nóng giữa Bộ Quốc phòng, Bộ Công an hai nước để kịp thời giải quyết các vấn đề nảy sinh.

Hiện nay, quan hệ quốc phòng với Mỹ khá thuận lợi. Việt Nam cần tăng cường khai thác hướng trợ giúp của Mỹ để nâng cao năng lực bảo vệ chủ quyền vùng biển. Không nên bỏ lỡ cơ hội Mỹ muốn đẩy mạnh quan hệ quốc phòng với Việt Nam, nhưng cần tránh để một số nước hiểu nhầm, cho rằng ta rơi vào “vòng tay” của Mỹ, cũng như không để Mỹ đẩy ta lên tuyến đầu trong cạnh tranh chiến lược Mỹ - Trung Quốc.

5. Kết luận

Cạnh tranh chiến lược giữa Mỹ và Trung Quốc về quân sự còn có thể kéo dài, đòi hỏi hai bên cần tỉnh táo kiểm soát để không xảy ra tính toán sai lầm. Hiện nay, chiều hướng cạnh tranh chiến lược về quân sự chủ đạo là tiếp tục căng thẳng, các khả năng đối thoại, hòa hoãn cũng như xảy ra chiến tranh lớn đều ít có khả năng diễn ra.

Cuộc cạnh tranh này gây những tác động đối với khu vực. Đối với Việt Nam, cạnh tranh quân sự Mỹ - Trung Quốc mang lại một số thời cơ, nhưng cũng đưa lại những thách thức về quốc phòng, an ninh. Trong bối cảnh đó, Việt Nam cần chủ động xây dựng sức mạnh tổng hợp, trong đó xây dựng nền quốc phòng toàn dân gắn với thể trận an ninh nhân dân, củng cố thể trận lòng dân vững chắc. Tiềm lực và sức mạnh quốc phòng được biểu hiện tập trung ở sức mạnh quân sự, nên trong quá trình xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân, cần coi trọng nâng cao bản lĩnh của bộ đội, đồng thời xây dựng thể trận quân sự, sẵn sàng đối phó với tình huống có thể xảy ra xung đột, chiến tranh.

Bên cạnh đó, chúng ta thực hiện chính sách đối ngoại hòa hiếu, giữ cân bằng, không để đất nước kẹt giữa cạnh tranh giữa các nước lớn cũng như không để đất nước bị đẩy lên tuyến đầu trong cuộc cạnh tranh quân sự giữa hai cường quốc, kiên quyết, kiên trì giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc và chế độ chính trị của đất nước.

Tài liệu tham khảo

- Al Jazeera. (2022). Five key takeaways from Biden’s National Security Strategy.
<https://www.aljazeera.com/news/2022/10/12/five-key-takeaways-from-bidens-national-security-strategy>
- Aljazeera. (2023). Russia-China ties enter ‘new era’ as Xi meets Putin in Moscow.
<https://www.aljazeera.com/news/2023/3/21/chinas-xi-says-ties-with-russia-entering-new-era>

- Alexander Gabuev. (2023, February 24). Is Russia Shooting Itself in the Foot by Suspending the New START Treaty?. *Carnegie Endowment for International Peace*.
<https://carnegieendowment.org/politika/89131?>
- Beyza Binnur Donnez. (2022, June 29). What has NATO includes in its new Strategic Concept?. *Anadolu Agency*. <https://www.aa.com.tr/en/p/subscription/1001>
- Bộ Chính trị. (2008). *Nghị quyết số 28-NQ/TW ngày 22/9/2008 về tiếp tục xây dựng các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương thành khu vực phòng thủ vững chắc trong tình hình mới*.
- Bộ Quốc phòng. (2019). *Quốc phòng Việt Nam 2019*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Brad Dress. (2023, Feb 2). How the US-Philippines military pact could counter China's rising threat. *The Hill*. <https://thehill.com/policy/defense/3840803-how-the-us-philippines-military-pact-could-counter-chinas-rising-threat/>
- Brett Samuels. (2022, October 12). White House releases Biden's national security strategy. *The Hill*.
<https://thehill.com/homenews/administration/3684612-white-house-releases-bidens-national-security-strategy/>
- Colin Clark and Tim Martin. (2023, Feb 10). Growing signs Australia's new nuclear sub will be British design. *Breaking Defense*. <https://breakingdefense.com/2023/02/growing-signs-australias-new-nuclear-sub-will-be-british-design/>
- Choe Sang-Hun. (2023, Jan 13). In a first, South Korea declares nuclear weapons a policy option. *The Japan Times*. <https://www.japantimes.co.jp/news/2023/01/13/asia-pacific/south-korea-nuclear-weapons-policy/>
- CSIS. (2022). 2022 National Defense Strategy: Implications for China and the Indo-Pacific.
<https://www.csis.org/analysis/2022-national-defense-strategy-implications-china-and-indo-pacific>
- Daniel Hurst. (2023, Mar 14). Penny Wong hits back at China's claim Aukus nuclear submarines will fuel an arms race. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2023/mar/14/penny-wong-hits-back-at-chinas-claim-aukus-nuclear-submarines-will-fuel-an-arms-race>
- Demetri Sevastopulo and Kathrin Hille. (2021, October 17). China tests new space capability with hypersonic missile. *Financial Times*.
- Dustin Walker. (2023). America and China: Whose timeline is it anyway?. *Breaking Defense*.
<https://breakingdefense.com/2023/02/america-and-china-whose-timeline-is-it-anyway/>
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. t.1. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Felix Heiduk. (2022, November 30). Security in the Indo-Pacific. <https://www.swp-berlin.org/en/publication/security-in-the-indo-pacific.Doi:10.18449/2022RP11>
- Gregory B. Poling, Andreyka Natalegawa and Danielle Fallin. (2023, February 1). Building a U.S.-Japan-Philippines Triad. *CISI*. <https://www.cisi.org/analysis/building-us-japan-philippines-triad>
- Gordon Lubold and Nancy A. Youssef. (2021, Nov. 21). Advanced Maneuver in China Hypersonic Missile Test Shows New Military Capability. *The Wall Street Journal*.
<https://www.wsj.com/articles/advanced-maneuver-in-china-hypersonic-missile-test-shows-new-military-capability-11637545843>
- Hans M. Kristensen, Matt Korda. (2023, January 16). Nuclear Notebook: United States nuclear weapons, 2023. *The Bulletin*. <https://thebulletin.org/premium/2023-01/nuclear-notebook-united-states-nuclear-weapons-2023/>
- Herve Couraye. (2023, February 16). Passé et futur de la relation nippo-américaine. *Revue Conflits*.
<https://www.revueconflits.com/passe-et-futur-de-la-relation-nippo-americaine/>
- Japantimes.co.jp. (2023). "Quad" ministers vow to address challenges in South and East China seas.
<https://www.japantimes.co.jp/news/2023/03/03/asia-pacific/politics-diplomacy-asia-pacific/quad-foreign-ministers/>
- Justin Katz and Valerie Insinna. (2022, August 11). A bloody mess' with 'terrible loss of life': How a China-US conflict over Taiwan could play out. *Breaking Defense*. <https://breakingdefense.com/2022/08/a-bloody-mess-with-terrible-loss-of-life-how-a-china-us-conflict-over-taiwan-could-play-out/>
- Jim Garamone. (2023). DOD Is Focused on China, Defense Official Says. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3294255/dod-is-focused-on-china-defense-official-says/>

Kurt M. Campbell and Rush Doshi. (2021, January 12). How America Can Shore up Asian Order. *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2021-01-12/how-america-can-shore-asian-order>

My.china-embassy.gov.cn. (2023, February 2). Embassy of the People's Republic of China in Malaysia: Foreign Ministry Spokesperson Mao Ning's Regular Press Conference on February 2, 2023. http://my.china-embassy.gov.cn/eng/fyrth/202302/t20230202_11018861.htm

M Matheswaran. (2021, Aug 4). US-China Strategic Competition in the Asia-Pacific. TRENDS. <https://trendsresearch.org/insight/us-china-strategic-competition-in-the-asia-pacific/>

Matthew R. Costlow. (2023, Jan 24). Does China want nuclear superiority?. *The Hill*. <https://thehill.com/opinion/national-security/3821126-does-china-want-nuclear-superiority/>

Patricia M. Kim. (2023, February 28). The Limits of the No-Limits Partnership. *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/china/limits-of-a-no-limits-partnership-china-russia>

Phan Văn Giang. (2021, April 18). Những nhận thức mới và tư duy mới về quốc phòng Việt Nam cần quán triệt sâu sắc và triển khai thực hiện hiệu quả. *Quân đội nhân dân online*. <https://www.qdnd.vn/tien-toi-dai-hoi-xiii-cua-dang/ngghi-quyet-va-cuoc-song/nhung-nhan-thuc-moi-va-tu-duy-moi-ve-quoc-phong-viet-nam-can-quan-triet-sau-sac-va-trien-khai-thuc-hien-hieu-qua-657176>

Rodion Ebbighausen. (2022). How China's rise is reshaping Indo-Pacific security order. <https://www.dw.com/en/how-chinas-rise-is-reshaping-indo-pacific-security-order/a-64165164>

Stephen Dziedzic. (2022, July 21). Beijing warns AUKUS submarine project sets a 'dangerous precedent' and threatens non-proliferation. *ABC net*. <https://www.abc.net.au/news/2022-07-21/beijing-warns-aucus-nuclear-submarine-nonproliferation-weapons/101257714>

The Economic Times.(2023). China plans 7.2% defence spending rise this year, faster than GDP target. <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/china-plans-7-2-defence-spending-rise-this-year-faster-than-gdp-target/articleshow/98421749.cms>

The Hill. (2023). Why the US is going full throttle on hypersonic missiles. <https://thehill.com/policy/defense/3900329-why-the-us-is-going-full-throttle-on-hypersonic-missiles/>

U.S Department of Defense. (2022). National-Defense-Strategy. <https://www.defense.gov/National-Defense-Strategy/>

Valerie Insinna. (2022, November 29). China could obtain 1,500 nuclear warheads by 2035, Pentagon estimates. *Breaking Defense*. <https://breakingdefense.com/2022/11/china-to-obtain-1500-nuclear-warheads-by-2035-pentagon-stimates/>

White house.gov. (2021, September 24). Fact Sheet: Quad Leaders' Summit. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/09/24/fact-sheet-quad-leaders-summit/>